

Vergaderjaar 2021–2022

22 054

Wapenexportbeleid

36 045

Situatie in de Oekraïne

Nr. 372

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 september 2022

In vervolg op mijn brief van 7 juli 2022 (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 368, d.d. 7 juli 2022), informeer ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in bijgaande vertrouwelijke bijlage over de laatste stand van zaken omtrent de levering van militaire goederen aan Oekraïne¹. De bijlage bevat een totaaloverzicht van de tot en met 12 september 2022 door Defensie geleverde goederen; lopende trajecten zijn hier nog niet in meegenomen. Daarnaast informeer ik u in deze brief over de bijeenkomst van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) op 8 september 2022 in Ramstein, Duitsland.

Het kabinet blijft de inval door de Russische Federatie in Oekraïne in de sterkst mogelijke bewoordingen veroordelen en blijft zich inzetten om, samen met internationale partners, Oekraïne te steunen. Want de urgentie van deze steun is en blijft hoog. Het kabinet acht het dan ook onverminderd van belang om bij te blijven dragen aan de Oekraïense zelfverdediging.

Stand van zaken levering van militaire goederen

Voor deze leveringen is, net als bij de eerdere leveringen, een zorgvuldige, maar gezien de uitzonderlijke omstandigheden versnelde, toetsing aan de EU wapenexportcriteria verricht door de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.² Ook bij eventuele nieuwe leveringen zal deze zorgvuldige en versnelde toetsing plaatsvinden.

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² De toetsing van specifieke transacties aan de EU wapenexportcriteria kan op verzoek vertrouwelijk worden ingezien.

Tot en met 6 september 2022 is voor ruim 222,9 miljoen euro aan materiële steun geleverd. Dit bedrag betreft de boekwaarde van het geleverde materieel. Zoals in mijn vorige brief (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 368, d.d. 7 juli 2022) vermeld, wil Defensie het geleverde materieel waar nodig zo spoedig mogelijk aanvullen of vervangen. De toegenomen mondiale vraag heeft echter langere levertijden en hogere prijzen tot gevolg, waardoor de kosten voor het vervangen van materieel significant hoger zijn dan de boekwaarde.

Het kabinet heeft daarom aanvullend budget beschikbaar gesteld ter compensatie van de leveringen³. Het bedrag dat aanvullend beschikbaar is gesteld (de vervangings- of compensatiewaarde) bedraagt momenteel 526 miljoen euro⁴. Het kabinet blijft waar mogelijk declaraties indienen bij de Europese Vredesfaciliteit (*European Peace Facility – EPF*). Ontvangsten uit de EPF worden vervolgens verrekend met de compensatie vanuit het kabinet.

De effecten van de al geleverde steun op de gereedheid van de Nederlandse strijdkrachten zijn, gezien de huidige omstandigheden, door Defensie als acceptabel beoordeeld. Het kabinet houdt ook bij toekomstige verzoeken aandacht voor de effecten op de gereedheid, en stelt ook vast dat additionele leveringen uit (operationele) voorraden consequenties hebben voor de eigen gereedstelling en inzet. Het kabinet blijft zich inzetten voor (alternatieve) mogelijkheden om steun aan Oekraïne te leveren en onderstreept het belang van de voorzetting hiervan.

Ukraine Defense Contact Group

Op 8 september jl. vond onder voorzitterschap van de Amerikaanse *Secretary of Defense* Austin een fysieke bijeenkomst plaats van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) in Ramstein. Deze groep van meer dan 50 landen kwam in het bijzijn van de Oekraïense Minister van Defensie Rezhnikov voor de vijfde keer samen om te spreken over de coördinatie van de militaire steun aan Oekraïne. SG NAVO Stoltenberg was hier eveneens bij aanwezig. De Oekraïense militaire staf presenteerde tijdens de bijeenkomst een stand van zaken van de actuele behoefte aan militaire steun. Voor het kabinet is de Oekraïense behoefte aan militaire steun leidend. Ministers benadrukten ook eensgezind het belang van aanhoudende steun aan Oekraïne de middellange en lange termijn.

Het doel van de bijeenkomst was het behouden van momentum ten aanzien van de steun aan Oekraïne, zeker nu de strijd tegen de Russische agressie een nieuwe fase in is gegaan. Het Russische voortzettingsvermogen staat onder druk. Het Russische offensief verloopt steeds trager en Oekraïne is een tegenoffensief gestart. Juist nu is aanhoudende en effectieve steun van essentieel belang. De Oekraïense behoeften zijn met het voortduren van de strijd ook aan het veranderen. Er is nog altijd een grote behoefte aan zware artillerie en bijbehorende munitie, maar in deze fase is ook effectieve luchtverdediging cruciaal.

De Ministers benadrukten daarnaast het belang van onderhoud aan de geleverde systemen en het aanvullen van voorraden, zowel in Oekraïne als in de donerende landen. Nederland werkt in dit kader met Duitsland aan het opzetten van een onderhoudslocatie buiten Oekraïne voor de Pantserhouwitsers en aan voorbereidingen op de winterperiode.

³ Zie tevens: Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 365.

⁴ Stand tot en met 9 augustus 2022.

In de sessie over het stimuleren van samenwerking met de defensie-industrie heb ik gesproken over het belang van gezamenlijke verwerving op de korte termijn, maar ook gewezen op de middellange en lange-termijn perspectieven. Het kabinet gaat om tafel met de defensie-industrie en blijft Europese en internationale samenwerking stimuleren.

De Ministers gaven ruime aandacht aan het belang van training, zoals de operatie Interflex in het Verenigd Koninkrijk waar ook een Nederlandse trainingseenheid bijdraagt aan de opleiding van Oekraïense militairen. Samen met mijn Duitse collega kondigde ik een gezamenlijke ontminingstraining aan, die in september 2022 in Duitsland aan Oekraïense militairen zal worden gegeven. Het gaat om een zogeheten «train-de-trainer» programma waarmee Oekraïense instructeurs worden opgeleid op het gebied van ontminning. De Oekraïense herovering van gebied maakt dit nog urgenter.

Samenwerking en coördinatie staan centraal in het ondersteunen van Oekraïne. De UDCG is een krachtig voorbeeld van waar internationale samenwerking toe kan leiden. De komende maanden in de strijd tegen Russische agressie worden cruciaal en samen met gelijkgezinde landen blijft het kabinet zich inzetten voor effectieve en duurzame steun aan Oekraïne.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren